

Förordningen om fonden för integrerad gränskontroll, instrumentet för gränskontroll och viseringar

Justitiedepartementet

2018-07-18

Dokumentbeteckning

KOM (2018) 473

Europaparlamentets och rådets förordning för inrättande av, som en del av fonden för integrerad gränskontroll, instrumentet för finansiellt stöd till gränskontroll och viseringar

Sammanfattning

Fonden för integrerad gränsförvaltning, fortsättningsvis IBMF, är en del av kommissionens fondpaket inom politikområdet rättsliga och inrikes frågor för det finansiella perspektivet 2021-2027. Fonden är uppdelad i två huvudområden, var och en med sin rättsakt och faktapromemoria, nämligen dels om gränsförvaltning och viseringar, dels om tullkontrollutrustning. Denna faktapromemoria berör enbart det förstnämnda området.

Inom området gränsförvaltning och viseringar ska fonden bland annat prioritera en effektiv europeisk integrerad gränskontrollverksamhet, förbättrat samarbete mellan medlemsstaterna och EU:s gräns- och kustbevakningsmyndighet, förenklad legitim gränspassage, samt förebygga och avslöja illegal immigration och gränsöverskridande brottslighet. Dessutom ska fonden ge stöd till en gemensam viseringspolitik, underlätta legitimt resande och förebygga säkerhetsrisker.

Fonden föreslås omfatta cirka 8,2 miljarder euro i 2018 års priser, vilket motsvarar knappt en tredubbling jämfört med den nuvarande gränsfonden. Medlen ska fördelas med cirka 60% till medlemsstaterna enligt en särskild fördelningsnyckel, medan återstoden ska administreras av kommissionen i en s.k. tematisk funktion. Inom den funktionen ska medlen användas för särskilda åtgärder, unionsåtgärder samt för akut bistånd. Medlemsstaterna

ska årligen återrapportera till kommissionen hur medlen används samt vilka projekt som genomförts och planeras.

2017/18:FPM144

Regeringen välkomnar, inom ramen för regeringens vägledande prioritering om en väsentligt minskad EU-budget i nästa fleråriga budgetram, förslagets huvudsakliga inriktning.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Gräns- och viseringsinstrumentet inom ramen för Fonden för inre säkerhet inrättades år 2014 och löper under den nuvarande budgetperioden 2014-2020. Anslaget, cirka 2,8 miljarder euro i 2018 års priser, har för kommande period bedömts vara otillräckligt med hänsyn till de krav och behov som ställs på EU:s yttre gränskontroll. Av det skälet har kommissionen valt att föreslå en knapp tredubbling av anslaget till den nya fonden.

1.2 Förslagets innehåll

Allmänt

Förslaget till EU:s gränsförvaltningsfond, IBMF, är uppdelat i två huvudområden, dels instrumentet för stöd till gränsförvaltning och visering, dels instrumentet för tullkontrollutrustning. Det sistnämnda instrumentet behandlas i en separat faktapromemoria. Instrumentet för gränsförvaltning och visering omfattar bland annat en effektiv europeisk integrerad gränskontrollverksamhet, förbättrat samarbete mellan medlemsstaterna och EU:s gräns- och kustbevakningsmyndighet, förenklad legitim gränspassage, samt att förebygga och avslöja illegal immigration och gränsöverskridande brottslighet. Dessutom ska fonden ge stöd till en gemensam viseringspolitik, underlätta legitimt resande och förebygga säkerhetsrisker.

Medelsfördelning

Enligt förslaget ska cirka 60% av medlen överföras till medlemsstaterna som via särskilt utsedda nationella myndigheter ska förvalta och fördela resurserna till godkända projekt. Återstoden hanteras av kommissionen i en s.k. tematisk funktion. Inom den funktionen ska medlen användas till 1) särskilda åtgärder, t.ex. som extra resurser i pågående projekt eller öronmärkt för genomförandet av målen i IBMF, 2) åtgärder på unionsnivå samt för 3) akut stöd.

Förvaltningen av fondens medel kan ske på tre sätt, nämligen genom; 1) *delad förvaltning*, som innebär att medlemsstaterna ges delegation att själva distribuera medel till godkända projekt, 2) *indirekt förvaltning*, t.ex. genom att en EU-myndighet såsom Frontex får rätt att hantera en viss pott inom ramen för sin verksamhet, samt 3) *direkt förvaltning*, där kommissionen självt hanterar ansökningar och beviljar medel.

Behöriga mottagare av medel från fonden är berörda myndigheter i medlemsstaterna och i vissa angivna tredje länder samt berörda EU-myndigheter. Dessutom kan rättsliga personer eller konsortier under vissa omständigheter få rätt att motta medel. Enskilda personer får inte vara mottagare.

Utvärdering och återrapportering

Medlemsstaterna ska varje år återrapportera till kommissionen hur medlen använts, vilken effekt de fått och vilka projekt som genomförts och planeras. Kommissionen ska genomföra en halvtidsutvärdering och återrapportera den till rådet och Europaparlamentet.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

De svenska regler som gäller för hanteringen av EU:s gränsförvaltningsfond är i kraft sedan år 2014 och bedöms i princip fortsätta gälla på samma sätt som tidigare för den nya IBMF under nästa budgetperiod. Förslaget får därför inte någon nämnvärd effekt på det svenska regelverket.

Under innevarande budgetperiod har Polismyndigheten varit ansvarig svensk förvaltningsmyndighet för administration av Sveriges tilldelning av fondmedel. Regeringen avser att låta Polismyndigheten vara ansvarig myndighet även för kommande period.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

För budgetära konsekvenser av förslaget till flerårig budgetram för EU 2021-2027 som helhet se faktagromemoria 2017/18:FPM99. Anslaget till IBMF föreslås öka med knappt det tredubbla jämfört med innevarande budgetperiod, från cirka 2,8 miljarder euro till cirka 8,2 miljarder räknat i 2018 års priser. Det innebär utgifter för statens budget på cirka 3,3 miljarder kronor som belastar UO27 EU-avgiften. Eftersom huvudregeln för IBMF-medel är 75% finansiering innebär en större svensk pott också ett större svenskt eget bidrag, även om det i vissa fall kan bli mindre än 25%. De

svenska medfinansieringsbidragen kommer i första hand att täckas inom ramarna för Migrationsverkets och Polismyndighetens befintliga anslag.

2017/18:FPM144

Av kommissionens konsekvensanalys, Impact Assessment SWD (2018) 347, framgår att IBMF, tillsammans med några andra fonder, är högsta prioritet på politikområdet för rättsliga och inrikes frågor. Kommissionen föreslår därför en kraftig nivåhöjning jämfört med tidigare. Samtidigt medges att fonderna haft vissa effektivitetsproblem. För att komma till rätta med dem föreslås enklare administration och högre grad av flexibilitet, vilket framgår av en s.k. ”Single Rule Book” för delad och direkt förvaltning.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen anser generellt att en kraftigt minskad EU-budget när Storbritannien lämnar och en stabiliserad EU-avgift ska vara vägledande för övriga budgetpåverkande förhandlingar inom ramen för EU:s fleråriga budgetprogram, MFF. Det gäller samtliga utgiftsprogram. Samtidigt hör en effektiv och rättssäker gränskontrollförvaltning till inte bara EU:s utan även till Sveriges prioriteringar. Inom en restriktiv budgetram i övrigt anser regeringen därför att IBMF bör prioriteras. Regeringen avser dock ifrågasätta storleksordningen på kommissionens förslag till ökning av programmet

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

F.n. inte kända.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

F.n. inte kända.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Förslaget har inte remitterats.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Den rättsliga grunden för förslaget är artiklarna 77(2) och 79(2)(d) i fördraget om europeiska unionens funktionssätt, FEUF.

Förslaget antas enligt det ordinarie lagstiftningsförfarandet enligt artikel 294 FEUF, vilket innebär att Europaparlamentet och rådet gemensamt antar förordningen. Ministerrådet fattar sitt beslut med kvalificerad majoritet.

2017/18:FPM144

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Av förslaget framgår att kommissionen tagit hänsyn till subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna. En effektiv gränskontroll för unionen kan inte utföras utan ett nära samarbete och samordning mellan de enskilda medlemsstaterna. Fondens inriktning är bland annat att förbättra samarbetet mellan berörda nationella myndigheter samt att tillse att medlemsstaterna har tillgång till särskild utrustning för att tillsammans med EU:s gränskontroll- och kustbevakningsmyndighet EBCGA delta i gemensamma operationer för att skydda området utan inre gränser. Åtgärderna ska inte gå utöver vad som är strikt nödvändigt IBMFs mål stämmer också helt överens med målen i avdelning V i EU-fördraget.

Regeringen delar kommissionens analys och synpunkter att förslaget är förenligt med subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Förslaget förväntas bli behandlat i rådets ad hoc-arbetsgrupp för finansiella instrument på området för rättsliga och inrikes frågor med början under sommaren 2018. Det är f.n. oklart hur lång tid förhandlingarna i rådet kommer att ta. Efter trilogförhandlingar mellan Europaparlamentet, kommissionen antas förslaget slutligen av rådet. Det är f.n. inte möjligt att bedöma när detta kan ske.

4.2 Fackuttryck/termer

IBMF – Fonden för integrerad gränskontroll (Integrated Border Management Fund)

MFF – EU:s fleråriga budgetramverk (Multiannual Financial Framework)